

ΘΕΜΑΤΑ ΓΡΑΠΤΩΝ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΜΑΪΟΥ – ΙΟΥΝΙΟΥ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

copyright © 2005- 2006

Α. ΚΕΙΜΕΝΟ : Δ. ΧΑΤΖΗ. Το διπλό βιβλίο (απόσπασμα)

[Ο γυρισμός]

Ήρε, λοιπόν, τη μικρή του τη σύνταξη για τα είκοσι χρόνια του, είχε βέβαια και κάτι λεφτά μαζεμένα με την τόση τη στέρηση και ξεκίνησε αμέσως για την Ελλάδα –πίσω για το Ντουμπρίνοβο– Ηλιοχώριον, επαρχία Δωδώνης. Μέσα για μέσα στην καρδιά του Πίνδου. Δημήτριος Σκουρογιάννης –ι Μήτρος που λέγαμε – ο επιστήθιος φίλος μου και φίλος πολύ και του συγγραφέα μας. Στα σαράντα πέντε του πια μα γερός ακόμα σα βούβαλος, στρογγυλοπρόσωπος, αγριομάλλης, μεγαλόκορμος και στραβοπόδαρος, όπως είναι όλοι τους από κείνα τα μέρη, από κείνα τα βουνά τα μεγάλα.

Και γύρισε ο Σκουρογιάννης εκεί. Έτσι που το 'χε τάξει στον εαυτό του. Αυτό το Ντουμπρίνοβο ήταν το στήριγμα της καρδιάς του στα χρόνια της ξενιτιάς ήταν το τέρας του μακρινού ταξιδιού του –κι η ανταμοιβή του μαζί. Τα μεγάλα βουνά της πατρίδας, έρχονταν και ξανάρχονταν στην ερημία του ξένου του τόπου, σκεπάζοντας με την αχλή τη γιλάζια τους την καταχνιά της βορινής πολιτείας. Και το βράδυ πάλι, καθώς έκλεινε αποσταμένος τα μάτια του, το ξερό, μονότονο όλη μερα κροτάλισμα των σιδηρικών που βούιζε ακόμα στ' αυτιά του σκεπαζότανε σιγά σιγά από κείνο το γνώριμο, το βαθύ τους ανάσασμα των γιλιάδων και χιλιάδων πεύκων κι ελάτων στον Πίνδο –εκεί, σε κείνον τον τόπο, που 'ταν ο τόπος του, όσο δεν ήτανε κανενός– κι αποκοιμότανε μέσα σ' αυτό.

Κρουφιά, να μη φανερώνεται στους άλλους και τον αποπαίρνουνε με τις σαχλαμάρες και τα πειράγματα του ελληνικού καφενεϊού, αυτόν το γυρισμό δούλευε μέσα του –και τον χαιρόταν που θα τον είχε. Να τελειώσει καμιά φορά με τις νόρμες*, τα όρντουνγκ*, τα συρματόσκοινα και να τελειώσει και με την άσφαλτο, το τοιμέντο και τ' αλουμίνιο, να φτάσει κάποτε κει:

– Κόβι, Μήτρον μ', κόβε να γυρίσουμε καμιά φορά...

Και καμιά φορά ξεχνόταν ωστόσο, ξεσπούσε μπροστά στους άλλους: –«Μείς από του Ντουμπρίνουβον», «Μείς εκεί στο Ντουμπρίνουβον... Ιδέαν δεν έχετε εσείς...».

– Παράτα μας, ρε Σουρογιάννη, μ' αυτό το Ντουμπρίνοβο, του ριχνόνταν όλοι.

Τότες έσκυβε το κεφάλι φούσκωνε τα μάγουλά του, μετάνιωνε που του ξέφυγε και το ξανάπε, σώπαινε κι ορκιζότανε μέσα του να φυλάγεται, να το φυλάει για τον εαυτό του, θησαυρό του, καημό του.

Αύγουστος ήταν. Από τη Θεσσαλονίκη που κατέβηκε με το τρένο –τίποτα δε στάθηκε να δει– γραμμή λεωφορείο και στην Κοζάνη, γραμμή κι από κει για την Κόνιτσα. Εκεί το νοίκιασε το μικρό ημιφορτηγό για τις έξι βαλίτσες του, κάτι δέματα, κάτι πακέτα, άλλα μικρότερα –τα καζάντια* του στη Γερμανία. Σε τρεις τέσσερες ώρες σταμάτησανε στο μικρό μπακάλικο– ήταν από τότε, πριν φύγει.

Γύρω με το δρόμο που φκιάζανε, το μεγαλώσανε και σταματούν εκεί τα λεωφορεία. Κατέβασε τα πράγματα, πλήρωσε τον άνθρωπο, έφυγε το φορτηγάκι, αυτός στάθηκε μια στιγμή και κοίταξε γύρω του. Αριστερά του το βουνό της Λιάστας, κάτω η βαθιά ποταμιά που πάει με τ' άλλα νερά να βρει τον Αώο. Το χειμώνα βουίζει, η πλατιά της χαλκαριά λαμπροκοπάει τώρα μέσα στον ήλιο. Πέρα μπροστά του ο Γυφτόκαμπος. Αντίστοιχ του εκείνη η πλαγιά με τα πεύκα, τα ελάτια να κατακυλούν αραδιαστά, πυκνά, σπητά, φροντοστά. Ξωπίσω της, πέρα, τα βουνά τα μεγάλα –όπως τα Ξερε. Ο τόπος του.

Κόσμος ήτανε και τώρα στο χωριό του, πολλές. Αύγουστο μήνα που γύρισε. Και χάριζε βέβαια που τους βρήκε τόσοις εκεί. Άλλοι τον Ξεραν, τους ήξερε, μ' άλλους βρεθήκανε να 'χουν συγγένειες, παλιές γνωριμιές. Το βράδυ ανεβαίνουνε και μαϊεύονται στο μπαζαζιόγκι του δρόμου, κατεβαίνουνε στην πλαγιά...

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- 1) Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου (περίπου 10 σειρές).

2) Να εντοπίσετε χωρία του κειμένου στα οποία υπάρχει αφήγηση, περιγραφή, διάλογος, εσωτερικός μονόλογος (από ένα για το κάθε είδος).

3) α) Να χαρακτηρίσετε τη γλώσσα του κειμένου και να στηρίξετε την απάντησή σας γράφοντας δυο λέξεις του κειμένου.

β) Να βρείτε πέντε κτηνικά είδη που υπάρχουν στα παρακάτω κείμενα. Το κτηνικό είδος που θέλει να δηλώσει με αυτά ο συγγραφέας.

I. Στα σαράντα πέντε του... σα βούβαλος.

II. Αυτό το Ντομπρίνοβο ήταν το στήριγμα της καρδιά του.

III. ...βούιζε ακόμα στ' αυτιά του... στον Πίνδο.

4) α) Γιατί ο Σκουριγιάννης νιώθει ξένος ανάμεσα στους συγχωριανούς του; Ποιες αλλαγές στη ζωή και στις συνήθειες των συμπατριωτών του τον απομάκρυναν από κοντά τους;

β) Λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους που οδήγησαν τον Σκουριγιάννη στην ξενιτιά, ποιοι παράγοντες πιστεύετε ότι ωθούν τους ανθρώπους καθημέρα στη μετανάστευση;

